

NURMEKSEN PERUSOPETUKSEN
OPPILASHUOLTOSUUNNITELMA 2020– 2022

SISÄLLYS

1. JOHDANTO.....	3
2. OPPILASHUOLLON KOKONAISTARVE JA OPPILASHUOLTOPALVELUT	3
3. YHTEISÖLLINEN OPPILASHUOLTO	7
3.1 Oppilashuoltoryhmät.....	7
3.2 Oppilaanohjaus.....	7
3.3 Vertaissovittelu (VERSO).....	9
3.4 Suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä	9
3.5 Toiminta äkillisissä kriiseissä ja uhka- ja vaaratilanteissa	11
3.6 Muita yhteisöllisen oppilashuollon käytänteitä.....	11
4. YKSILÖKOHTAISEN OPPILASHUOLLON JÄRJESTÄMINEN	12
4.1 Yksittäistä oppilasta koskevan asian käsittely monialaisessa oppilashuollossa	12
4.2 Oppilashuoltokertomusten laatiminen ja säilytys	13
4.3 Oppilaan sairauden vaatiman hoidon, erityisruokavalion tai lääkityksen järjestäminen	13
4.4 Oppilashuollon tuki kurinpitoviranomaisen tai opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä.....	13
4.5 Yhteydenotto ja ilmoitus sosiaalihuoltoon tuen tarpeen arvioimiseksi sekä lastensuojelu-ilmoitus.....	14
5. OPPILAAT JA HUOLTAJAT OPPILASHUOLLOSSA.....	15
6. OPPILASHUOLTOSUUNNITELMAN TOTEUTUMISEN SEURANTA	16

1. JOHDANTO

Oppilashuollolla tarkoitetaan oppilaan hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä kouluissa. Oppilashuoltoon sisältyvät koulutuksen järjestäjän hyväksymän opetussuunnitelman mukainen oppilashuolto sekä oppilashuollon palvelut, joita ovat psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palvelut (OHL 3§).

Uusi oppilas- ja opiskelijahuoltolaki (1287/2013) annettiin 30.12.2013. Lain (2§) tarkoituksena on:

- o edistää oppilaiden oppimista, terveyttä ja hyvinvointia sekä osallisuutta ja ehkäistä ongelmien syntymistä;
- o edistää oppilaitosyhteisön ja opiskeluympäristön hyvinvointia, terveellisyttä ja turvallisuutta, esteettömyyttä, yhteisöllistä toimintaa sekä kodin ja oppilaitoksen välistä yhteistyötä;
- o turvata varhainen tuki sitä tarvitseville;
- o turvata oppilaiden tarvitsemien oppilashuoltopalvelujen yhdenvertainen saatavuus ja laatu;
- o vahvistaa oppilashuollon toteuttamista ja johtamista toiminnallisena kokonaisuutena ja monialaisena yhteistyönä.

Opetuksen järjestäjä vastaa siitä, että oppilashuollon toteuttamista, arviointia ja kehittämistä varten laaditaan oppilaitoskohtainen oppilashuoltosuunnitelma (OHL 13§). Nurmeksen perusopetuksen oppilashuoltosuunnitelma on Kirkkokadun yhtenäiskoulun, Porokylän koulun ja Valtimon yhtenäiskoulun yhteinen. Suunnitelma on laadittu 2014 yhteistyössä koulujen henkilöstön, oppilashuoltohenkilöstön, oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa. Sitä päivitetään koulujen oppilashuoltoryhmissä kahdenvuoden välein. Oppilas- ja opiskelijahuoltolain (13§) mukaan suunnitelma on tarkistettava vuoden kuluessa siitä, kun 12 §:ssä tarkoitettu lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on tarkistettu.

Oppilashuoltosuunnitelma on nähtävillä kaupungin internet-sivuilla. Oppilashuoltotoiminnasta tiedotetaan huoltajille myös Wilmassa ja vanhempainpiiritoiminnan kautta, ja oppilaille palveluista tiedotetaan oppituntien aikana, Wilmassa sekä oppilaskuntatoiminnan kautta. Kouluilla huolehditaan siitä, että opetus- ja oppilashuoltohenkilöstö sekä yhteistyökumppanit ovat tietoisia oppilashuoltosuunnitelmasta.

2. OPPILASHUOLLON KOKONAISTARVE JA OPPILASHUOLTOPALVELUT

Perusopetusta järjestetään kolmessa koulussa, jotka ovat Kirkkokadun yhtenäiskoulu ja Valtimon yhtenäiskoulu (vuosiluokat 1.-9.) sekä Porokylän koulu (vuosiluokat 1.-6.). Perusopetuksen oppilasmäärä on yhteensä 779 (20. päivä syyskuuta 2019).

Opetuksen järjestäjä vastaa oppilashuollon järjestämisestä. Siun Sote tuottaa koulukuraattori- ja koulupsykologipalvelut (perheneuvola) ja kouluterveydenhuollon palvelut.

Perusopetuksen oppilaiden parissa työskentelee koulukuraattori, jolla on vastaanotto kouluilla yhteensä neljänä päivänä viikossa. Tämä aika jaetaan kolmen perusopetusyksikön kanssa viikoittain. Lisäksi koulukuraattori tekee tarvittaessa koululla pienryhmä- ja ryhmätyöskentelyä oppilaiden kanssa ja osallistuu tarvittaessa oppimisen tuen järjestämiseen (monialaiset pedagogiset kokoukset). Työhön kuuluu myös mm. konsultaatiota sekä osallistumista oppilashuoltoryhmän kokouksiin ja monialaisiin oppilashuoltokokouksiin. Koulupsykologin työhön kuuluvat mm. oppilaskohtaiset psykologitutkimukset kasvatus- ja perheneuvolassa (ajanvarauksella), opettajien konsultaatio, osallistuminen oppilashuoltoryhmään ja monialaisiin oppilashuoltokokouksiin sekä oppimisen tuen järjestämiseen (monialaiset pedagogiset kokoukset). Koulukuraattorin ja – psykologin työpanos kohdistuu koulu yhteisöön ja yhteistyöhön liittyviin tehtäviin sekä oppilashuollon kehittämiseen ja seurantaan jatkuvasti, suunnitelmallisesti ja ennakoivasti. Työpanosta kohdennetaan yksittäisiin oppilaisiin (yksilökohtainen oppilashuolto) tarvittaessa.

Suomen Psykologiliiton ja THL:n hyväksymä suositus on korkeintaan 600–800 oppilasta yhtä psykologia kohti. Kouluyksiköitä tulee olla korkeintaan kolme yhtä psykologia kohden (www.psyli.fi). Nurmeksen koulupsykologitilanne on suosituksen mukainen (1 psykologi perusteelle, ½ psykologi esiopetukseen ja toiselle asteelle). Virkojen ollessa täyttämättä osa koulupsykologin työstä on ollut mahdollista toteuttaa ostopalvelun kautta. Koulukuraattorit – Skolkuratorer ry:n suositus koulun sosiaalityön henkilöstömitoitukseksi vuodelta 2008 on 500 oppilasta/koulukuraattori ja/tai enintään kolme koulua (www.sosiaaliportti.fi). Nurmeksen koulukuraattoritilanne on lähestulkoon suosituksen mukainen, oppilasmäärämme on jonkin verran suositeltua suurempi.

Kouluterveydenhuolto on osa kunnallista perusterveydenhuoltoa, johon sisältyvät terveyden- ja sairaanhoitopalvelut. Kouluterveydenhoitajat työskentelevät Porokylän koululla kolmena ja Valtimon yhtenäiskoululla kahtena päivänä ja Kirkkokadun yhtenäiskoululla viitenä päivänä viikossa. Muina aikoina he ovat tavoitettavissa puhelimitse puhelintunnin aikana ja Wilman kautta. Kouluterveydenhoitajat tarkastavat kaikki oppilaat lukuvuosittain. Laaja terveystarkastus tehdään kolmesti peruskoulun aikana, 1., 5. ja 8. luokilla. Lisäksi kouluterveydenhoitajat osallistuvat koulujen oppilashuoltoryhmiin.

Koululääkäri tekee tarkastukset laajoissa terveystarkastuksissa. Lisäksi koululääkäriin vastaanotolle terveystarkastuksessa pääsee ajanvarauksella. Tarvittaessa koululääkäri tekee läheteet erikoislääkärille, neuropsykiatriselle valmentajalle, toiminta-, puhe-, psyko-, ravitsemus-, fysio-, tai taideterapeutille.

Laajat terveystarkastukset toteutetaan THL:n ohjeiden mukaisesti. 5. ja 8. luokilla. Terveystarkastukseen kuuluu liikunnanopettajien tekemät MOVE-mittaukset.

Kouluterveydenhuollossa tulee olla yksi kokopäiväinen kouluterveydenhoitaja 600 koululaista kohti. Oppilasmäärä on laskennallinen, eli oppilasmäärä yhtä terveydenhoitajan henkilötyövuotta kohti. Terveydenhoitajan oppilasmäärän tulee olla alhaisempi silloin, kun

- terveydenhoitaja työskentelee useammassa toimipisteessä tai erilaisissa työtehtävissä
- käytössä ei ole riittävästi muita oppilashuollon palveluja
- paikkakunnalla ei ole toimivaa lasten/nuorten mielenterveyspalvelujen verkostoa
- terveydenhoitajan työparina ei ole nimitettyä kouluterveydenhuoltoon perehtynyttä lääkäriä

- o koululaisissa on paljon erityistä tukea tarvitsevia (esim. erityisopetusta saavat/erityiskoulujen oppilaat, maahanmuuttajat, syrjäytymisuhan alla olevat moniongelmaiset nuoret).

Kokopäiväistä koululääkärinä kohti tulee olla korkeintaan 2100 koululaista tai kouluterveydenhuollon lääkäriä olla yksi työpäivä viikossa 500 oppilasta kohti. Myös lääkäriä oppilaiden sopiva määrä riippuu koulujen määrästä ja siitä, miten oppilashuollon yhteistyö ja paikalliset hoitoketjut, erityisesti mielenterveyspalveluissa, on järjestetty (www.thl.fi).

Kirkkokadun yhtenäiskoululla käytettävissä olevat kouluterveydenhuollon palvelut ovat riittävät. Porokylän koululla terveydenhoitajan käytettävissä olevat työtunnit ovat tällä hetkellä niukat oppilasmäärään nähden. Valtimolla terveydenhoitajan palvelut ovat kohtalaiset.

Palveluiden suositusten mukainen saatavuus on Nurmeksen alueella kohtalainen. Tämä voi johtaa lukuvuoden aikana siihen, että palveluihin voi syntyä jonoja. Syitä voivat olla esimerkiksi henkilöstön määräys toisiin tehtäviin, henkilöstön koulutus tai yksityinen poissaolo. Tällaisissa tapauksissa on ollut tilanteita, että koululla ei ole saatu kyseistä oppilashuollon palvelua kuin kerran kuussa. Nurmeksen alueella ei ole niin laajaa kolmannen sektorin tukitoimintaa kuin kaupungeissa. Tämän takia ennaltaehkäisevä yksilöllinen oppilashuoltotyö on toisinaan uhattuna.

Kouluissa oppilashuolto on koko kouluyhteisön tehtävä. Monialaista yhteisöllistä oppilashuoltotyötä suunnitellaan ja koordinoidaan koulukohtaisissa oppilashuoltoryhmissä. Oppilashuoltoryhmien työskentelyllä, keskinäisellä konsultaatiolla ja yhteisillä palavereilla pyritään myös siihen, että oppilashuolto- ja opetushenkilöstö tuntevat toisensa ja voivat ottaa tarvittaessa suoraan yhteyttä toisiinsa. Myös oppilashuoltopalveluista tiedottamista huoltajille tehdään yhteistyössä vanhempainilloissa.

Kuva: oppilashuollon järjestämisen rakenne Nurmeksessa

Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki

(1287/2013)

Perusopetuslaki

(477/2003)

3. YHTEISÖLLINEN OPPILASHUOLTO

Yhteisöllisellä oppilashuollolla tarkoitetaan tässä laissa toimintakulttuuria ja toimia, joilla koko oppilaitosyhteisössä edistetään opiskelijoiden oppimista, hyvinvointia, terveyttä, sosiaalista vastuullisuutta, vuorovaikutusta ja osallisuutta sekä opiskeluympäristön terveellisyyttä, turvallisuutta ja esteettömyyttä. (OHL 4 §) Yhteisöllistä oppilashuoltoa toteuttaa koko koulu yhteisö.

3.1 Oppilashuoltoryhmät

Kussakin Nurmeksen peruskoulussa kokoontuu yhteisöllinen monialainen **oppilashuoltoryhmä** noin kerran kuukaudessa. Siihen kuuluvat rehtori, erityisopettaja(t), oppilaanohjaaja (yläkoulu), koulukuraattori, koulupsykologi, kouluterveydenhoitaja, lastensuojelun perhetyöntekijä sekä vaihtuvat opettajien ja koulunkäynninohjaajien edustajat. Mukaan kutsutaan myös oppilaiden ja huoltajien edustajat. Ryhmän koollekutsujana toimii rehtori. Ryhmässä seurataan, arvioidaan ja kehitetään koulu yhteisön ja oppilasryhmien hyvinvointia. Lisäksi huolehditaan koulu ympäristön terveellisyydestä, turvallisuudesta ja esteettömyydestä. Yhteisöllisten toimintatapojen kehittämisessä tehdään yhteistyötä oppilaiden, huoltajien sekä lasten ja nuorten hyvinvointia edistävien viranomaisten ja toimijoiden kanssa (mm. nuorisotoimi, seurakunnat, yhdistykset, seurat jne.).

Yhteisöllisen oppilashuoltoryhmän tapaamiset sovitaan syyslukukauden alussa.

3.2 Oppilaanohjaus

Oppilaanohjauksella on keskeinen merkitys sekä oppilaiden, koulun että yhteiskunnan näkökulmasta. Ohjaustoiminnan tulee muodostaa koko perusopetuksen ajan kestävä, perusopetuksen jälkeisiin opintoihin ulottuva jatkumo. Oppilaanohjauksella edistetään oppilaiden koulutyön onnistumista, opintojen sujumista sekä koulutuksen tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta.

Oppilaanohjauksen tehtävänä on edistää oppilaiden kasvua ja kehitystä siten, että jokainen oppilas pystyy kehittämään opiskeluvalmiuksiaan ja vuorovaikutustaitojaan sekä oppimaan elämässä tarvittavia tietoja ja taitoja. Oppilaanohjaus tukee oppilaita tekemään omiin valmiuksiinsa, arvoihinsa ja lähtökohtiinsa sekä kiinnostukseensa perustuvia arkielämää, opiskelua, jatko-opintoja sekä tulevaisuutta koskevia päätöksiä ja valintoja. Ohjauksen avulla oppilaat oppivat tiedostamaan mahdollisuutensa vaikuttaa oman elämänsä suunnitteluun ja päätöksentekoon. Oppilaita kannustetaan pohtimaan ja kyseenalaistamaan koulutukseen ja ammatteihin liittyviä ennakkokäsityksiä ja tekemään valintansa omia vahvuuksiaan ja kiinnostuksen kohteitaan vastaten. Oppilaanohjausta toteutetaan yhteistyössä huoltajien kanssa.

Koulun ohjaussuunnitelmassa kuvataan oppilaanohjauksen järjestämisen rakenteet, toimintatavat, työn- ja vastuunjako sekä monialaiset verkostot, joita tarvitaan ohjauksen tavoitteiden toteutumiseksi. Suunnitelmassa kuvataan myös kodin ja koulun ohjausyhteistyö, koulun työelämäyhteistyö sekä työelämään tutustumisen järjestelyt. Ohjaussuunnitelman tavoitteiden toteutumista arvioidaan systemaattisesti. Oppilaiden opintojen sujuvuutta nivelvaiheissa edistetään perusopetuksen aikana ja jatko-opintoihin siirryttäessä opettajien välisellä ja opinto-ohjaajien keskinäisellä sekä tarvittaessa moniammatillisella yhteistyöllä. Opettajat hyödyntävät työssään ajantasaista tietoa jatko-opinnoista, työelämästä ja työtehtävistä sekä niissä tapahtuvista muutoksista.

Oppilaanohjaus yhdistää koulua yhteiskuntaan ja työelämään. Sen avulla edistetään oikeudenmukaisuuden, yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja osallisuuden toteutumista sekä ehkäistään syrjäytymistä koulutuksesta ja työelämästä. Oppilaanohjauksessa kehittyvät tiedot ja taidot

edistävät osaltaan osaavan työvoiman saatavuutta sekä osaamisen kysynnän ja tarjonnan yhteensovittamista tulevaisuuden työelämässä.

Vuosiluokilla 1-2 oppilaanohjaus toteutuu kiinteänä osana muuta opetusta ja koulun toimintaa. Oppilaanohjauksesta vastaa luokanopettaja yhdessä muiden opettajien ja koulunkäynnin ohjaajien kanssa. Ohjauksella edistetään oppilaiden opiskeluvalmiuksien ja -taitojen kehittymistä sekä tuetaan vähitellen kasvavaa vastuunottoa koulutyöstä sekä omista tehtävistä ja tavaroista. Oppilaiden tulee saada ohjausta tavoitteiden asettamisessa sekä kannustavaa ja ohjaavaa palautetta tavoitteiden saavuttamisesta siten, että oppimaan oppimisen taidot vahvistuvat. Oppilaanohjauksen tavoitteiden kannalta on tärkeä valita työtapoja ja palautteen antamisen tapoja, jotka mahdollistavat oppilaiden myönteisen käsityksen muodostumisen itsestään oppijoina ja ryhmän jäseninä. Oppilaita ohjataan vuorovaikutustaitojen harjoitteluun ja ryhmässä toimimiseen. Heitä kannustetaan myös osallisuuteen omassa lähiympäristössään.

Perusopetuksen alkuvaiheessa luodaan pohja kodin ja koulun yhteistyölle oppilaan ohjauksessa. Oppilaanohjauksella tuetaan oppilaita ja huoltajia tekemään ensimmäisiä koulutukseen liittyviä valintoja ja näkemään valintojen merkityksen tulevien opintojen kannalta. Ammatteihin ja työelämään tutustuminen aloitetaan luokan tai koulun sisäisistä tehtävistä sekä oppilaan lähipiirin ammateista.

Vuosiluokilla 3-6 oppilaanohjaus toteutuu pääasiassa eri oppiaineiden opetuksen ja koulun muun toiminnan yhteydessä. Oppilaanohjaukseen voidaan myös varata oppitunteja opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla. Oppilaanohjauksesta vastaa luokanopettaja yhdessä muiden opettajien ja koulunkäynnin ohjaajien kanssa. Oppimisympäristönä oman kouluyhteisön ja lähiympäristön lisäksi voivat toimia lähiseudun yritykset ja muut yhteistyötahot.

Oppilaanohjauksella tuetaan oppilaita opiskelustrategioidensa tunnistamisessa ja kehittämässä, vahvistetaan kykyä asettaa itselle tavoitteita ja arvioida tavoitteiden saavuttamista sekä edistetään oppimaan oppimisen taitojen kehittymistä. Ohjaus auttaa oppilaita omaksumaan erilaisia opiskelussa tarvittavia oppimisen, työskentelyn, tiedon omaksumisen sekä tiedonhallinnan taitoja ja menetelmiä, tunnistamaan oppiaineiden ominaispiirteitä sekä valitsemaan kuhunkin oppiaineeseen soveltuvia opiskelumenetelmiä. Ohjauksella tuetaan sosiaalisten taitojen ja ryhmässä toimimisen taitojen kehittymistä.

Oppilaanohjauksen tuella oppilaat kehittävät elämässä tarvittavia taitoja ja vahvistavat myönteistä käsitystä itsestään oppijana. Oppilaita ohjataan tunnistamaan ja arvostamaan sekä omia että toisten vahvuuksia, kykyjä ja taitoja. Heitä tuetaan ottamaan vastuuta elämästään, opiskelustaan, valinnoistaan sekä toiminnastaan ryhmän ja lähiyhteisönsä aktiivisena jäsenenä ja toimijana. Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia osallisuuteen ja vaikuttamiseen omassa kouluyhteisössä ja lähiympäristössä, jolloin heidän käsityksensä yhteiskunnallisista vaikutusmahdollisuuksista alkaa muotoutua.

Oppilaanohjauksen kautta oppilaat tutustuvat lähiseudun ammatteihin, työpaikkoihin ja elinkeinoelämään. Mahdollisten tutustumiskäyntien ja vierailujen yhtenä tehtävänä on esitellä oppilaille työelämää, yrittäjyyttä ja erilaisia ammatteja. Niillä myös edistetään oppilaiden ammatillisen kiinnostuksen heräämistä.

Oppilaanohjaus tukee oppilaita ja huoltajia opiskeluun liittyvässä tiedonsaannissa ja valinnoissa. Heille järjestetään mahdollisuuksia henkilökohtaiseen ohjauskeskusteluun oppilaan opiskelun ja valintojen tukemiseksi sekä erilaisissa oppimiseen ja koulunkäyntiin liittyvissä kysymyksissä.

Vuosiluokilla 7-9 oppilaanohjauksen tehtävänä on tukea oppilaiden siirtymistä vuosiluokkien 7-9 oppimisympäristöön ja työskentelytapoihin. Vuosiluokkien 7-9 aikana jokaista oppilasta ohjataan edelleen kehittämään oppimaan oppimisen taitojaan ja opiskeluvälmiuksiaan. Oppilaita autetaan hahmottamaan valintojen vaikutusta opintoihin ja tulevaisuuteen. Oppilaanohjauksen tehtävänä yhdessä muiden oppiaineiden kanssa on selkeyttää opiskeltävien oppiaineiden merkitystä jatko-opintojen ja työelämätaitojen kannalta sekä laajentaa oppilaiden käsityksiä työelämästä, työtehtävistä, yrittäjyydestä ja tulevaisuuden osaamistarpeista. Oppilaan ohjausta tehdään yhdessä koko koulun henkilökunnan kanssa, mutta päävastuu oppilaanohjauksen toteuttamisesta on koulun oppilaanohjaajalla.

Oppilaanohjauksen tehtävänä on kehittää oppilaiden valmiuksia selviytyä muuttuvissa elämäntilanteissa, opintojen nivelvaiheissa sekä työuran siirtymissä. Oppilaat oppivat käyttämään ja hyödyntämään erilaisia tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluita. Ohjauksella vahvistetaan oppilaiden toimijuutta ja oma-aloitteisuutta koulutus- ja uravalintoihin koskevassa päätöksenteossa. Oppilaanohjaus tarjoaa oppilaille tietoa ja tutustumismahdollisuuksia peruskoulun jälkeisiin koulutus- ja opiskeluvaihtoehtoihin yhteistyössä vastaanottavan oppilaitoksen sekä huoltajien kanssa. Ohjauksen tehtävänä on edistää opintojen loppuun saattamista sekä yhteishaun yhteydessä tehtävän jatkosuunnittelun avulla tukea siirtymistä perusopetuksen jälkeisiin opintoihin.

3.3 Vertaissovittelu (VERSO)

Vertaissovittelu (VERSO) on yksinkertainen selkeä menetelmä, jonka mukaisesti osapuolia hie- man vanhemmat sovittelijoiksi koulutetut oppilaat auttavat osapuolina olevia oppilaita löytämään itse ratkaisun ristiriitaansa. Vertaissovittelu on yksi lasten ja nuorten osallisuuden mene- telmistä, jossa vertaistuki pääsee toteutumaan.

Sovittelun aikana osapuolet saavat kertoa oman näkemyksensä tapahtuneesta, kuvata tunte- muksiaan ja pohtia eri ratkaisuvaihtoehtoja. Sovittelussa ei etsitä syyllisiä eikä jaeta rangaistuk- sia vaan yhdessä etsitään ratkaisuja niin, että koulutyö voi rauhassa jatkua. Kaavaa noudatta- malla sovittelijaoppilaat ja ristiriidan osapuolet harjoittelevat sovittelutaitojaan ja etenevät lo- pulta sopimukseen. Noin viikon kuluttua osapuolilta kysytään ovatko lupaukset pitäneet. Mikäli vertaissovittelu ei johda toivottuun tulokseen, ohjataan tapaus aikuisjohtoiseen sovitteluun tai muuhun koululla käytössä olevaan menettelyyn. Vertaissovittelijoiden toimintaa tukee aina ai- kuisten Verso-ohjaajien tiimi, joka arvioi aina tapauskohtaisesti, mikä tilanne ohjataan vertais- sovitteluun ja mikä taas tarvitsee koulun muita menettelyjä.

3.4 Suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Kiusaamisella tarkoitetaan koulussa *toistuvasti ja tahallisesti tapahtuvaa pahan mielen aiheut- tamista tietyille oppilaille*. Kiusattu oppilas kokee olonsa puolustuskyvyttömäksi. Kiusaaminen vaikuttaa negatiivisesti kiusatun hyvinvointiin. Kiusaamisen muoto sinänsä voi vaihdella (fyy- sistä tai sanallista kiusaamista, syrjintää, uhkailua jne.) ja sitä tapahtuu usein myös ryhmässä. Periaatteena kouluissa on, että kiusaamista, häirintää ja väkivaltaa ei hyväksytä. Jokaisen kou- lun henkilökuntaan kuuluvan velvollisuus on puuttua kaikkiin havaitsemiinsa kiusaamis-, häi- rintä- ja väkivaltatilanteisiin.

Nurmeksen koulut ovat mukana valtakunnallisessa KiVa koulu -ohjelmassa (KiVa = Kiusaa- mista Vastaan), joka on opetusministeriön rahoituksella Turun yliopistossa kehitetty kiusaami- sen vastainen toimenpideohjelma. Ohjelmalla pyritään vähentämään kiusaamista, lisäämään

empatiaa, edistämään positiivista luokkailmapiiriä ja oppimismotivaatiota. Ohjelma sisältää mm. opettajien koulutusta, oppitunteja oppilaille sekä menettelyohjeet kiusaamistapausten selvittämiseen. Ohjelma sisältää myös vuosittain tehtävän tilannekartoituksen, jonka avulla koulut pystyvät arvioimaan ja kehittämään kiusaamisen vastaista työskentelyään. Oppilaat vastaavat Kiva Koulu-tilannekartoitukseen keväällä ja tuloksia hyödynnetään seuraavan lukuvuoden suunnittelussa. KiVa koulu -ohjelmasta löytyy lisätietoa Internet-sivuilta osoitteessa www.kiva-koulu.fi.

Kiva koulu -ohjelmaa esitellään yhteisissä tilaisuuksissa: henkilöstölle syksyn opettajakokouksissa ja oppilaille yhteisissä tilaisuuksissa, päivänavauksissa, Kiva koulu -tunneilla (luokat 1-6) ja Kiva koulu -teematunneilla (luokat 7 – 9). Kiusaamistilanteissa menetellään KiVa koulu -ohjelman toimintaohjeiden mukaan.

KiVa koulu -ohjelman mukainen kiusaamistilanteisiin puuttuminen tiivistetysti:

1. Kiusaamisesta tiedon saanut koulun aikuinen arvioi seulontalomakkeen avulla, onko kysymys kiusaamisesta (jos ei, asia selvitetään muilla tavoin, esim. viedään vertaissovitteluun tai luokanopettajan/ -valvojan selvitettäväksi). Seulonta tehdään välittömästi, kun epäily tai tieto mahdollisesta kiusaamisesta on saatu.
2. KiVa -tiimi keskustelee kiusatun oppilaan kanssa ja kirjaa, mitä on tapahtunut (lomake). Keskustelu pidetään samana päivänä, kun tieto kiusaamisesta on saatu. Mikäli tämä ei ole mahdollista, keskustelu pidetään niin pian kuin mahdollista.
3. KiVa -tiimi järjestää yksilökeskustelut ja yhteiskeskustelun kiusaamiseen osallistuneiden oppilaiden kanssa (lomake). Keskustelu pidetään samana päivänä, kun tieto kiusaamisesta on saatu. Mikäli tämä ei ole mahdollista, keskustelu pidetään niin pian kuin mahdollista.
4. Luokanopettaja/ luokanvalvoja keskustelee muutaman luokkatoverin kanssa, jotta nämä voivat tarjota tukea ja apua kiusatulle.
5. KiVa -tiimi tiedottaa tilanteesta asianosaisten oppilaiden huoltajille (luokat 1-6).
6. KiVa -tiimi pitää seurantakeskustelut kiusatun oppilaan ja kiusaajien kanssa noin kahden viikon kuluttua selvittelyjen aloittamisesta. Jos todetaan, että kiusaaminen on loppunut, kiusaamistilanteen selvittely on saatu päätökseen.
7. Jos kiusaamista ei em. toimilla saada loppumaan, asianosaiset oppilaat ja huoltajat kutsutaan koululle palaveriin, jossa pohditaan tilannetta yhdessä. Mukaan kutsutaan mahdollisesti myös koulukuraattori ja/tai -psykologi, sekä tarvittaessa poliisi. Myös kurinpidolliset keinot, kuten jälki-istunnot, otetaan käyttöön. Tarvittaessa kiusaajaa ja kiusattua sekä heidän perheitään ohjataan perheneuvolan tuen piiriin (yksilöllinen oppilashuolto).
8. Kiusaaminen on rikollista toimintaa, kun se täyttää lainsäädännössä rikokselle asetetut tunnusmerkit. Rikostapausta epäiltäessä koulu ottaa yhteyttä poliisiin ja keskustelee menettelytavoista tapauskohtaisesti. Kiusaamiseen voidaan soveltaa mm. kunnianloukkauksen, laittomaan uhkaukseen, lievään pahoinpitelyyn ja pahoinpitelyyn liittyviä pykäläitä. Myös kiusaajan rikoskumppanina, avunantajana ja yllyttäjänä toimiminen ovat lain mukaan rangaistavia tekoja.

Häirintä voi olla epäasiallista kohtelua ja puhetta, joka voi sisältää sukupuoleen liittyviä vihjailevia ilmeitä, eleitä tai kaksimielistä puhetta tai ei-toivottua fyysistä kosketusta. Oppilaiden välillä tapahtuva häirintä selvitetään saman toimintamallin mukaan kuin kiusaamistapaukset. Jos koulussa herää epäily, että oppilaaseen kohdistuu häirintää koulun aikuisen

taholta, tulee asiasta ilmoittaa viipymättä rehtorille tai muulle oppilashuoltoryhmän jäsenelle.

Väkivallalla tarkoitetaan tarkoituksellista itseen, toiseen henkilöön, ryhmään tai yhteisöön kohdistettua fyysisen voiman tai vallan käyttöä. Nurmeksien kouluissa on käytössä koulukohtaiset ohjeet väkivallan ja aggressiivisen käyttäytymisen ehkäisemiseksi ja siihen puuttumiseksi.

Asianosainten huoltajiin ollaan yhteydessä kiusaamis-, häirintä- tai väkivaltatilanteen tullen ilmi. Huoltajien kanssa pyritään yhteistyöhön, jotta kiusaaminen, häirintä ja väkivalta saadaan loppumaan mahdollisimman pikaisesti. Suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi kiusaamiselta, häirinnältä ja väkivallalta esitellään koulun lukuvuositedotteessa. Tarvittaessa tehdään yhteistyötä kouluterveydenhuollon, perheneuvolan ja poliisin kanssa

Suunnitelmaa oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä seurataan ja arvioidaan koulukohtaisesti. Oppilashuoltoryhmät seuraavat suunnitelman toteutumista vuosittain. Suunnitelma päivitetään kahden vuoden välein koulujen yhteistyönä.

3.5 Toiminta äkillisissä kriiseissä ja uhka- ja vaaratilanteissa

Koulukohtaiset pelastus- ja kriisisuunnitelmat valmistellaan yhteistyössä asianosaisten viranomaisten kanssa. Pelastussuunnitelmat päivitetään vuosittain ja kriisisuunnitelmat tarvittaessa.

3.6 Muita yhteisöllisen oppilashuollon käytänteitä

Kouluympäristön terveellisyden ja turvallisuuden sekä koulu yhteisön hyvinvoinnin tarkastus on tehty Kirkkokadun ja Valtimon yhtenäiskouluissa keväällä 2019 ja Porokylän koulussa syksyllä 2018. Tarkastukset tehdään kolmen vuoden välein.

Nurmeksien tekninen toimi vastaa kiinteistön ja pihan hoidon, liikunta-alueiden hoidon ja puhtauspalveluiden järjestämisestä sekä tekee tarvittavaa yhteistyötä koulujen kanssa. Koulujen henkilökunta seuraa koulu ympäristön terveellisyttä, turvallisuutta ja viihtyisyyttä ja tekee tarvittaessa ilmoituksia ja ehdotuksia toimenpiteistä teknisen viraston toimijoille. Koulu ympäristön turvallisuuteen liittyen tehdään yhteistyötä myös poliisin ja pelastuslaitoksen kanssa. Rehtorit vastaavat koulujensa turvallisuuskoulutuksesta, turvallisuuskansioiden päivityksestä ja poistumis harjoitusten järjestämisestä. Poliisin ja koulujen muuhun yhteistyöhön kuuluu mm. oppilaiden valistusta, henkilöstön koulutusta, neuvontaa ja koulumatkojen valvontaa. Koulukuljetusten odotusaikoja ja turvallisuutta koskevat ohjeet löytyvät Nurmeksien kaupungin koulukuljetusoppaasta.

Lievät tapaturmat hoidetaan kouluilla. Kouluterveydenhoitaja antaa ensiapua ja hoitonojhausta koululla ollessaan, muutoin koulun henkilöstö huolehtii tarvittavasta ensiavusta ja hoitonojhauksesta terveyskeskuksen ensiapuun. Tarvittaessa oppilas viedään koulusta ensiapuasemalle taksiilla. Tapaturmasta ilmoitetaan huoltajalle välittömästi. Kirkkokadun ja Porokylän koululla kouluterveydenhoitajat vastaavat koulujen ensiapuvälineistöstä. Valtimon koululla ensiapuvälineistöstä vastaa ensiapuryhmästä valittu vastuu jäsen. Rehtori huolehtii henkilöstön ensiapuvalmiuden ylläpidosta täydennyskoulutusten avulla. Ensiapukoulutusta järjestää mm. kaupungin työsuojelu.

Kouluterveydenhoitajat pitävät pyydettäessä terveystarkastustunteja luokissa. Esimerkiksi 4.-5. lk:n oppilaille terveydenhoitaja pitää oppitunnin murrosikään liittyvistä asioista. Jos terveydenhoitaja huomaa terveystarkastuksissa jotakin, josta olisi syytä keskustella yleisesti oppilaiden kanssa, sopii hän aiheen käsittelystä terveystiedonopettajan tai luokanopettajan kanssa.

Tupakointi, päihteiden ja alkoholin käyttö sekä tupakointivälineiden, päihteiden ja alkoholin tuominen kouluun on kielletty koulujen järjestyssäännöissä. Kouluissa tupakointiin ja päihteiden tai alkoholin käyttöön puututaan kurinpitotoimin sekä ollaan kodin lisäksi yhteydessä tarvittaviin viranomaisiin (esim. kouluterveydenhoitaja, lastensuojelu, poliisi). Kouluterveydenhoitaja keskustelee päihteiden käyttöön liittyvistä asioista oppilaiden kanssa terveystarkastuksissa. Käytössä on mm. nuorten päihdemittari. Keskusteluilla pyritään ennaltaehkäisemään päihdekokeiluja ja päihteiden käytön aloittamista. Myös mahdolliseen jo alkaneeseen päihteiden käyttöön puututaan keskustelemalla oppilaan kanssa ja miettimällä yhdessä jatkotoimia. Kouluissa järjestetään tupakoinnin, alkoholin ja päihteiden käytön vastaista valistusta eri oppiaineiden opetuksen yhteydessä sekä yhdessä Nurmeksen kaupungin nuoristoimen ym. yhteistyöverkoston kanssa. Nurmeksen kaupungissa järjestetään myös Selvä sopimus –toimintamallin mukaista toimintaa.

Kaikissa kunnan kouluissa on omat järjestyssäännöt, joita päivitetään tarvittaessa ja jotka hyvinvointilautakunta hyväksyy. Järjestyssääntöjen laadinnassa kuullaan myös oppilaskuntaa ja huoltajia. Poissaolojen seuraamiseen, niistä ilmoittamiseen ja niihin puuttumiseen on laadittu ope- tushenkilöstölle erillinen ohjeistus.

4. YKSILÖKOHTAISEN OPPILASHUOLLON JÄRJESTÄMINEN

Oppilas voi tarvita koulunkäynnissään monenlaista tukea. Oppimisen ja koulunkäynnin tukimuotoja on kuvattu kattavasti opetussuunnitelman luvussa 7. Lisäksi oppilas voi tarvita tukea fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen kasvun aloilla. Yksilökohtaista oppilashuoltoa ovat kouluterveydenhuolto, koulupsykologi- ja kuraattoripalvelut sekä monialainen yksilökohtainen oppilashuolto ja erityisoppilaitosten omat sosiaali- ja terveysterveystuotokset. Yksilökohtainen oppilashuolto perustuu aina oppilaan sekä – tarpeen niin vaatiessa – hänen huoltajansa suostumukseen. Huoltajalla ei ole oikeutta kieltää alaikäistä käyttämästä oppilashuollon palveluja.

Koulun henkilöstöllä on velvollisuus havainnoida oppilaiden koulunkäyntiä ja kehitystä. Jos huoli herää, on opettajan otettava pikaisesti yhteyttä perheneuvolan oppilashuollon psykologiin tai kuraattoriin yhdessä oppilaan tai huoltajan kanssa. Psykologin tai kuraattorin arvion perusteella oppilaalle järjestetään hänen tarvitsemaansa tukea ja ohjausta. Tarvittaessa oppilas ohjataan saamaan muita oppilashuollon palveluja.

4.1 Yksittäistä oppilasta koskevan asian käsittely monialaisessa oppilashuollossa

Yksittäisen oppilaan oppilashuoltoasiaa voidaan käsitellä **monialaisessa oppilashuoltokokouksessa**. Asiantuntijat kootaan tapauskohtaisesti ja heitä voidaan nimetä vain oppilaan tai huoltajan suostumuksella. Kokoukseen voivat osallistua esim. terveydenhoitaja, kuraattori, psykologi, lääkäri, rehtori, luokanopettaja/-valvoja, oppilaanohjaaja, erityisopettaja tai muu siinä tilanteessa keskeinen asiantuntija. Se henkilö, jolle asian selvittäminen työtehtävien perusteella kuuluu, kutsuu kokouksen koolle, toimii puheenjohtajana ja hankkii oppilaan ja/tai huoltajan suostumuksen tai kirjallisen luvan. Asian käsittely kirjataan oppilaan yksilölliseen

oppilashuoltokertomukseen, joka säilytetään lain vaatimalla tavalla oppilashuoltorekisterissä. ("Oppilasasian käsittely" –lomakemalli)

4.2 Oppilashuoltokertomusten laatiminen ja säilytys

Monialaisessa oppilashuoltokokouksessa koulun edustaja kirjaa yksittäistä opiskelijaa koskevasta asiasta oppilashuoltokertomukseen asian aiheen, vireillepanijan, läsnäolijat, toteutetut toimenpiteet ja jatkotoimenpiteet vastuuhenkilöineen, kirjauspäivämäärän ja kirjauksen tekijän. Lisäksi, jos sivulliselle annetaan oppilashuoltokertomukseen sisältyviä tietoja, lomakkeelle merkitään, mitä tietoja, millä perusteella ja kenelle tietoja on luovutettu. Oppilashuoltokertomukset kirjataan "Oppilasasian käsittely" –lomakkeelle.

Koulut ylläpitävät monialaisen oppilashuollon rekisteriä. Rekisteriin tallennetaan yksittäisen oppilaan oppilasasian käsittelylomakkeet sekä muut siihen liittyvissä tehtävissä laaditut tai saadut yksittäistä oppilasta koskevat asiakirjat. Tiedot ovat salassa pidettäviä, joten ne on säilytettävä lukitussa tilassa ja siten, että niihin pääsevät käsiksi vain ne, joilla on asianosaisen oppilaan tai huoltajan kirjallinen yksilöity suostumus, tai tiedon luovuttaminen perustuu sen oikeuttavaan lainsäädäntöön. Oppilashuoltorekisterin vastuuhenkilönä toimii Nurmeksen perusopetuksessa rehtori. Vastuuhenkilö määrittelee yhdessä yksittäisen oppilaan asian käsittelyssä toimineen puheenjohtajan kanssa tapauskohtaisesti käyttöoikeudet ko. rekisterin tietoihin. Tietojen luovutus merkitään "Oppilasasian käsittely" –lomakkeeseen.

4.3 Oppilaan sairauden vaatiman hoidon, erityisruokavalion tai lääkityksen järjestäminen

Oppilaan sairauden vaatiman hoidon, erityisruokavalion ja lääkityksen järjestäminen hoidetaan kouluterveydenhuollon, erikoissairaanhoidon ja koulun henkilöstön sekä oppilaan ja vanhempien yhteistyönä. Sairauden vaatima koulupäivän aikainen hoito, mm. lääkityksen järjestäminen, suunnitellaan tapauskohtaisesti. Huoltajan ilmoittama oppilaan erityisruokavalio menee tiedoksi koulun keittiölle kouluterveydenhoitajan kautta.

4.4 Oppilashuollon tuki kurinpitorangeistuksen tai opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä

Perusopetuslain (36 h §) mukaan opetuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaalle, jolle on määrätty kurinpitorangeistus (jälki-istunto, kirjallinen varoitus tai määräaikainen erottaminen) tai jolta opetus on evätty jäljellä olevan työpäivän ajaksi, järjestetään tarvittava oppilashuolto.

Luokanopettajat ja –valvojat tarkkailevat oppilaskohtaisesti kurinpitorangeistusten määriä ja perusteita. Jos perusteet herättävät huolta oppilaan koulunkäynnissä tai elämänhallinnassa olevista vaikeuksista, on luokanopettajan tai –valvojan otettava huoli keskusteluun oppilaan ja huoltajan kanssa ja tarvittaessa ohjattava oppilas oppilashuoltopalveluiden piiriin. Kurinpitorangeistusten yhteydessä on selvitettävä oppilaan tarvitsema oppilashuolto. Esimerkiksi määräaikaisen koulusta erottamisen yhteydessä tehdään moniammatillista yhteistyötä tarvittavan oppilashuollon järjestämiseksi.

4.5 Yhteydenotto ja ilmoitus sosiaalihuoltoon tuen tarpeen arvioimiseksi sekä lastensuojeluilmoitus

Sosiaalihuoltolain (luku 4, 35§) mukaan, jos opetustoimen palveluksessa oleva henkilö on tehtävässään saanut tietää henkilöstä, jonka sosiaalihuollon tarve on ilmeinen, hänen on ohjattava henkilö hakemaan sosiaalipalveluja tai henkilön antaessa suostumuksensa otettava yhteyttä sosiaalihuoltoon, jotta tuen tarve arvioitaisiin. Suostumuksen alaikäisen osalta antaa huoltaja, 15 vuotta täyttäneellä on kuitenkin oikeus pyytää itselleen sosiaalipalveluja ilman huoltajan suostumusta. Jos suostumusta ei voi saada ja henkilö/huoltaja on ilmeisen kykenemätön vastaamaan omasta / lapsensa huolenpidosta, terveydestä tai turvallisuudesta, tai lapsen etu sitä välttämättä vaatii, on opetustoimen palveluksessa olevan henkilön tehtävä ilmoitus sosiaalihuollon tarpeesta salassapitosäännösten estämättä viipymättä. Jos ilmoitusvelvollinen on ottanut edellä kuvatusti viipymättä yhteyttä sosiaalihuoltoon, ei samojen tietojen perusteella tarvitse tehdä lastensuojeluilmoitusta.

Sosiaalihuoltolain mukainen yhteydenotto tai ilmoitus voidaan tehdä sosiaalityön yksikköön tai kasvatus- ja perheneuvolaan. Ilmoituksen voi tehdä suullisesti tai kirjallisesti. Ilmoituksen luonne on ilmaistava selkeästi ilmoitusta tehtäessä. Kirjallisen ilmoituksen voi tehdä vapaamuotoisesti tai samalla lomakkeella kuin lastensuojeluilmoituksen vaihtaen otsikointia esimerkiksi ”shl yhteydenotto” tai ”shl ilmoitus”.

Lastensuojelulain (luku 5, 25§) mukaan opetustoimen palveluksessa oleva on velvollinen salassapitosäännösten estämättä viipymättä ilmoittamaan sosiaalihuoltoon, jos hän on tehtävässään saanut tietää lapsesta, jonka hoidon tai huolenpidon tarve, kehitystä vaarantavat olosuhteet tai oma käyttäytyminen edellyttää mahdollista lastensuojelutarpeen selvittämistä. Lastensuojelulain 25§a:n mukaan ilmoitusvelvollisuus voidaan toteuttaa salassapitosäännösten estämättä myös yhdessä lapsen tai hänen vanhempansa kanssa tehtynä sosiaalihuoltolain 35§ mukaisena yhteydenottona tuen tarpeen arvioimiseksi edellyttäen, että yhteydenotto tehdään viipymättä ja ilmoitusvelvollinen henkilö ilmoittaa yhteydenottoon johtaneet syyt.

Lastensuojeluilmoitus tehdään sosiaalityön yksikköön. Lastensuojeluilmoituksen voi tehdä kirjallisesti tai suullisesti. Ensisijaisesti toivotaan kirjallista ilmoitusta. Lomakepohja löytyy lastensuojelun käsikirjasta: <https://www.thl.fi/fi/web/lastensuojelun-kasikirja/lomakkeet>.

Opetustoimen palveluksessa olevalla henkilöllä on myös velvollisuus tehdä salassapitosäännösten estämättä ilmoitus poliisille, jos on tehtävässään tietoon tulleiden seikkojen perusteella syytä epäillä että lapseen on kohdistettu rikoslain 20 luvussa seksuaalirikoksena rangaistavaksi säädetty teko tai sellainen rikoslain 21 luvun henkeen tai terveyteen kohdistuva rikoksena rangaistavaksi säädetty teko josta enimmäisrangaistus on vähintään 2 vuotta vankeutta. Näissä tilanteissa voi konsultoida poliisia. Lastensuojeluilmoitus tehdään lisäksi erillisesti, mikäli lastensuojeluilmoituksen ehdot täyttyvät.

Olipa kyse sosiaalihuoltolain mukaisesta ilmoituksesta tai lastensuojeluilmoituksesta viranomaisen on aina ilmaistava nimensä ilmoitusta tehtäessä. Ilmoituksen tekee henkilö, ei yhteisö. Lastensuojeluilmoituksen tekijän nimi annetaan ilmoituksen kohteelle tiedoksi, ellei ole perusteltua syytä epäillä lapselle tai ilmoittajalle kohdistuvan vaaraa ilmoituksen teon vuoksi. Viranomaistoimilla on mahdollisuus konsultoida sosiaaliviranomaisia ennen ilmoituksen tekemistä. Kiireellisissä tilanteissa virka-ajan ulkopuolella otetaan yhteyttä sosiaalipäivystykseen hätäkeskukseen soittamalla. Hätäkeskuksella on käytössään myös virka-aikainen sosiaalipäivystysnumero kiireellisiä tilanteita varten.

5. OPPILAAT JA HUOLTAJAT OPPILASHUOLLOSSA

Osallisuus on oppilashuoltotyötä ohjaava periaate, jonka mukaan oppilaalla ja hänen huoltajillaan on mahdollisuus saada tietoa ja päästä vaikuttamaan itseä koskeviin asioihin ja päätösten tekoon. Tämä puolestaan edistää motivaatiota, kouluviihtyvyyttä ja hyvinvointia. Oppilaiden osallisuutta koulutyöhön ja oppilashuoltoon edistetään kunkin kykyihin ja ikäkehitykseen sopivilla vastuilla.

Yhteisölliseen oppilashuoltotyön toteuttamiseen oppilaat osallistuvat omassa luokassaan yhteistyössä opettajan kanssa sekä koulun tasolla mm. oppilaskuntatyön sekä kummi- ja tukioppilastoiminnan kautta. Oppilaskunnan edustajalle on tarjottava mahdollisuus osallistua oppilashuoltoryhmän toimintaan. Oppilaat voivat myös arvioida oppilashuoltotyötä antamalla palautetta eri oppilashuollon osa-alueista ja vastaamalla erilaisiin kyselyihin, esim. Kiva Koulu –kyselyt ja kouluruokakyselyt.

Huoltajat ovat tervetulleita mukaan koulujen oppilashuoltoryhmiin. Oppilashuoltoryhmien toiminnasta tiedotetaan huoltajille koulukohtaisesti. Huoltajat pääsevät vaikuttamaan yhteisöllisen oppilashuollon suunnitteluun myös vanhempainpiirin kautta. Vanhempien mielipiteitä ja näkemyksiä kysytään esim. järjestyssääntöjä laadittaessa, opetussuunnitelmatyössä ja vastaavissa hankkeissa. Luokkakohtaista oppilashuoltotyötä voidaan suunnitella esim. vanhempainilloissa. Huoltaja voi arvioida oppilashuoltotyötä antamalla palautetta eri oppilashuollon osa-alueista ja vastaamalla erilaisiin kyselyihin.

Yksittäistä opiskelijaa koskeva oppilashuoltoasia käsitellään tapauskohtaisesti kootussa monialaisessa oppilashuoltokokouksessa. Oppilas antaa kirjallisen suostumuksen asian käsittelyyn ja siihen, ketkä oppilaan asiaa kokouksessa käsittelevät. Jos alaikäisellä tai muutoin vajaanikäisellä ei ikänsä tai kehitystasonsa vuoksi ole edellytyksiä arvioida itsenäisesti asian merkitystä, huoltaja tai muu laillinen edustaja voi antaa siihen suostumuksen hänen sijastaan. Oppilaan omat toivomukset ja mielipiteet otetaan huomioon häntä koskevissa toimenpiteissä ja ratkaisussa, hänen ikänsä, kehitystasonsa ja muiden henkilökohtaisten edellytystensä mukaisesti.

Yhteisöllistä ja yksilökohtaista oppilashuoltotyötä suunniteltaessa ja toteuttaessa turvataan se, että oppilaan ja huoltajan näkemyksiä kuunnellaan. Alaikäinen ja muu vajaanikäinen voi, ottaen huomioon hänen ikänsä, kehitystasonsa ja muut henkilökohtaiset ominaisuutensa sekä asian laatu, painavasta syystä kieltää huoltajaansa tai muuta laillista edustajansa osallistumasta itseään koskevan opiskeluhuoltoasian käsittelyyn sekä antamasta itseään koskevia salassa pidettäviä opiskeluhuollon tietoja huoltajalleen tai muulle lailliselle edustajalleen, jollei se ole selvästi hänen etunsa vastaista. Arvion vajaanikäisen edun toteutumisesta tekee opiskeluhuollon henkilöstöön kuuluva sosiaali- tai terveydenhuollon ammattihenkilö. Huoltajalla ei ole oikeutta kieltää alaikäistä käyttämästä opiskeluhuollon palveluja. Oppilashuollollisia palveluja ovat mm. koulu-terveydenhoito, psykologi- ja kuraattoripalvelut.

Oppilashuollon periaatteista ja menettelytavoista löytyy tietoa opetussuunnitelmasta ja oppilashuoltosuunnitelmasta. Oppilashuoltoasioista tiedotetaan myös lukuvuosiedotteessa ja Wilmatiedotteissa. Oppilaitoksen ja opiskeluhuollon henkilökunnalla on velvollisuus ohjata oppilaita hakemaan heidän tarvitsemiaan oppilashuollon etuuksia ja palveluja. Oppilashuollon asioista

tiedotetaan tarvittaessa vanhempainpiirille ja oppilaskunnan hallitukselle. Oppilashuoltohenkilöstö esittäytyy koulun eri tilaisuuksissa, esim. vanhempainilloissa.

6. OPPILASHUOLTOSUUNNITELMAN TOTEUTUMISEN SEURANTA

Koulukohtaiset oppilashuoltoryhmät seuraavat oppilashuoltosuunnitelman toteutumista. Koulut ja oppilashuoltopalveluita tarjoavat tahot toimittavat oppilaiden hyvinvointiin liittyvien kyselyjen ja selvitysten tulokset oppilashuoltoryhmälle aina tuloksia saatuaan. Tällaisia kyselyjä ovat esimerkiksi vuosittainen KiVa koulu –tilannekartoitus, laajojen terveystarkastusten yhteenvedot, koulu-terveyskyselyt ja muut koulussa tehtävät oppilaiden hyvinvointiin liittyvät selvitykset. Oppilashuoltoryhmät käsittelevät saatuja tuloksia säännöllisissä palaverissaan ja päättävät toimenpiteistä, kuten keskeisistä tuloksista tiedottamisesta ja tulosten hyödyntämisestä koulujen oppilashuollon kehittämisessä.

Oppilashuoltoryhmät ovat arvioineet oppilashuoltosuunnitelman toteutumista kevätlukukaudella 2020. Koulujen yhteisöllistä ja yksilöllistä oppilashuoltotyötä on toteutettu oppilashuoltosuunnitelman mukaisesti. Kuntatasoinen oppilashuollon ohjausryhmä kokoontuu tarpeen mukaan ja ohjausryhmän tehtäviin kuuluu lain mukaan oppilashuollon strateginen suunnittelu, kehittäminen ja arviointi.